

1892-07-17

AFSENDER

Emil Hannover

MODTAGER

Johan Rohde

FAKTA

Dokumenttype:

Brev

Sprog:

Dansk

Generel kommentar:

Emil Hannover omtaler en række værker, som kunsthandler Fiedler skulle have i sin samling. Kun Feuerbachs "Iphigenia" er identificeret (en af maleriets tre versioner). Se noten i transskriptionsteksten.

Afsendersted:

Silkeborg

Omtalte personer:

Arnold Böcklin

Anselm Feuerbach

Konrad Fiedler

Hans Thoma

Lauritz Zeuthen

Arkivplacering:

Den Hirschsprungske Samling

DOKUMENTINDHOLD

Emil Hannover glædes ved at læse Johan Rohdes hjemsendte rejseberetning fra Holland. Han beklager samtidig sit forrige brev, hvori han bl.a. har brokket sig over forholdene på Silkeborg Kuranstalt (se brev 27. juni 1892 fra Hannover til Rohde). Han befinder sig stadig i Silkeborg og keder sig bravt. Det uinspirerende miljø er uegnet til at arbejde i, og han tager derfor til København næstkommende lørdag. Han oplyser derudover Rohde om, at samleren Konrad Fiedler har skænket sine malerier af Hans von Marées til staten, men opfordrer ham alligevel til at opsøge Fiedler, som har værker af Böcklin, Thoma og Feuerbach. Han foreslår også, at Rohde tager omkring Frankfurt am Main for at se værker af Hans Thoma.

TRANSSKRIFTION

Silkeborg Kuranstalt

17-VII-92.

Kjære Ven,

Tak for den sidste Sending. Jeg gennemlæser Deres Journal med største Interesse og er Dem overmaade taknemlig for den. Tak ogsaa, fordi De tog mit altfor gnavne Brev saa fornuftigt; jeg har fortrudt at have ærgret Dem med det. jeg vilde nu gjerne for at gjøre det godt igjen skrive Dem et langt og pænt Brev, men jeg har aldeles intet at meddele Dem af glædeligt eller overraskende. Det kan jo næppe interessere Dem at vide, at der er en lille Frue mellem Kurgæsterne som elsker mig med en rørende Kærlighed, og som jeg kysser af Medlidenhed, og som er saa ufarlig for mit Hjærte, at min Kone og hun er de bedste Venner. Jeg forsikrer Dem, det er en ren Idyl, naar vi tre er sammen

[i venstre margen:] v. Goghs Breve har jeg ikke forskrevet.¹

[2]

I den sidste Tid har jeg ganske nedlagt

Arbejdet; Luften herovre er saa tæt af Idiotisme, at jeg ikke finder den egnet til Produktion. En lille Opmuntring for os har det dog været, at Zeuthen er kommet herover for nogle Uger. Han har været her i 14 Dage, og vi er i den Tid komne til at holde meget af ham og har været meget sammen med ham. Nu paa Lørdag rejser han, og samtidig rejser jeg til Kjøbenhavn for at arbejde lidt i fuldkommen Ro. Jeg haaber, De kommer til Kjøbenhavn til Efteraaret og kan læse lidt af min Bog.² Jeg har nu omtrent den halve skreven i en foreløbig Form, som jeg ikke vil udarbejde nærmere, før jeg har faaet lidt at høre om, hvad De og et Par andre mener.

[3]

Der er navnlig et Kapitel om Danskerne i Rom, som indeholder en ny – og jeg haaber rigtig – Opfattelse af Italiens Betydning for vor Malerkunst. For samme Kapitels Skyld bliver jeg vist forresten nødt til at lægge Vejen fra Kjøbenhavn tilbage til Silkeborg over Berlin. Marées Billeder er af Dr. Conrad Fiedler i München blevne skænkede til Staten nu for nylig, og saa vidt jeg ved var det Meningen, de skulde finde Plads paa et Sted i Omegnen af München, der hedder Schloß Schleißheim eller noget lignende.³ Jeg vil imidlertid anbefale Dem at besøge Fiedler, hvis han ikke er bortrejst. Han ejer et Portræt af sin Hustru malet af Böcklin, et lille Genrebilled af samme, et Par Arbejder af Thoma, Feuerbachs Ifigenia⁴ o.a. Manden har altid vist sig meget

elskværdig mod mig, saa jeg antager
mit Kort kan være Dem til nogen

[4]

Nytte. Hvis De lægger Vejen over
Frankfurt a. M. skulde De ikke for-
sømme at se nogle Væggebilleder af
Thoma i en Café zum Schwan (eller
Café Cygne) paa Rossmarkt, bag
Gutenbergmonumentet, troer jeg. Paa
samme Torv boer en Kunsthandler
ved Navn Prestrel, der undertiden har
Billeder af Thoma, som jeg forresten
ikke beundrer synderlig. Men der er
fortrinlige Ting i de omtalte Væggebilleder.
Han boer vist iøvrig[sic] selv i Frankfurt.

Hvad er det for et Grundskud,
De har faaet? Jeg troede, De havde
Været uden for alle Projektilers
Rækkevidde og var afrejst i god For-
staaelse med Fjenden.

Lev nu vel, lad os snart høre fra
Dem og lidt om Deres Planer for den
nærmeste Fremtid. Modtag de
venligste Hilsener fra min Kone
og Deres hengivne
Emil Hannover

¹ Her henvises til Rohdes forespørgsler om, hvorvidt Hannover har tegnet abonnement på de planlagte udgivelser af van Goghs breve. Se Rohdes breve til Hannover dateret henholdsvis 14. juni og 12. juli 1892.

² Monografien om Christen Købke, som blev færdig til udgivelse det følgende år.

³ Schloss Schleissheim består af tre individuelle paladser i en storslået barokhave i Oberschleissheim, en forstad til München. Komplexets historie daterer sig tilbage til opkøbet af jordene i 1597 af Hertug Wilhelm V. af Bayern, og er med sine i dag tre paladser - med rige udsmykninger og kunstsamlinger - og omfangsrige barokhave et enestående eksempel på 1600- og 1700-tallets slotsarkitektur og haveanlæg.

⁴ Anselm Feuerbach udførte tre version af "Iphigenia", der daterer sig til årene 1862, 1871 og 1875. De befinder sig i dag på Hessisches Landesmuseum, Darmstadt, Staatsgalerie Stuttgart og Museum Kunstpalast Düsseldorf.

Silkeborg Kuraanstalt

2. 17. VII. 92

Kjære Ven,

Tak for den sidste Sending. Jeg
gjennemlæser Deres Journal med
største Interesse og er Dem overmaade
taknemlig for den. Tak ogsaa, fordi
De tog mit altfor gamle Brev saa
fornuftigt; jeg har fortrødt at have
argvet Dem med det. Jeg vilde nu
gerne for at gjøre det godt i sin
skrive Dem et langt og pent Brev,
men jeg har aldeles intet at meddele
Dem af glædeligt eller overraskende.
Det kan jo neppe interessere Dem
at vide, at der er en lille Trine
mellom Kurgæsterne som elsker
mig med en rørende Kærlighed, og som
jeg kysser af Medlidenhed, og som er
saa uførlig for mit Vjægte, at min
Kone og hun er de bedste Venner.
Jeg fortrækker Dem, det er en ren Ilyde,
naar vi tre er sammen

v. Gode Brev har is sitte forskende.

I den sidste Tid har is, ganske nedlagt
Arbejdet; Luffen herovre er saa tæt
af Iliotisme, at is ikke finder den
egnet til Produktion. En lille Op-
muntning for os har det dog været,
at Zenthen er kommen herovre for
noget Uger. Han har været her i 14
Dage, og vi er i den Tid kommen
til at holde meget af ham og har
været meget sammen med ham. Nu
paa Lørdag rejser han, og samtidig
rejser is til Kjöbenhavn for at arbejds-
liste i fuldkommen Ro. is haaber,
de kommer til Kjöbenhavn til
Efteraaret og kan læse lidt af
min Bog. is har nu antrent den
halve skreven i foreløbig Form,
som is ikke vil iarbejds nærmere,
for is har faaet lidt at höre om,
hvad de og et Par andre mener.

Der er navnlig et Kapitel om Danskerne
i Rom, som indeholder en mig - og jeg
haaber rigtig - Opfattelse af Italiens Be-
tydning for vor Malerkunst. For
samme Kapitels Skyld bliver jeg vist for-
resten nødt til at lade Vejen fra Kjøben-
havn tilbage til Silkeborg over Berlin.

Maries' Billeder er af Dr. Courat
Fiedler i München bleve skænkede til
Statens mig for mig, og saa vist jeg vel
var det Meningem, de skulde finde
Plads paa et Sted i Omegnen af München,
der hedder Schloß Schleißheim eller
noget lignende. Jeg vil imidlertid an-
befale Dem at besøge Fiedler, hvis han
ikke er bortrejst. Han ejer et Portræt
af sin Hustru malet af Böcklin, et
lille Genrebillede af samme, et Par
Arbejder af Thoma, Feuerbachs Hygieia
o. a. Manden har altid vist sig meget
elskværdig mod mig, saa jeg antager
mit Kort kan være Dem til nogen

57.

Nytte. Hvis De lægger Vejen over
Frankfurt a. M. skulde De ikke for-
sømme at se nogle Væggbilleder af
Thoma i en Café zum Schwan (eller
Café Cygne) paa Rasmarkt, bag
Güterbergmonimentet, troer is. Paa
samme Tid boer en Kunsthandler
ved Navn Prestel, der indertiden har
Billeder af Thoma, som is. forresten
ikke beundres sigterlig. Men der er
fortrolige Ting i de omtalte Væggbilleder.
Man boer vist iøvrig selv i Frankfurt.

Hvad er det for et Grundskul?
De har faaet? is. troer, de havde
været inden for alle Projekttilers
Røkkenside og var afregnet i god For-
staelse med Tjenden.

Lev nu vel, lad os snart høre fra
Dem og lidt om Deres Planer for den
nærmeste Fremtid. Mottag de
venligste Hilsener fra min Kone
og Deres hengjæmte

Emil Mannour